SÖZEL YETENEK

ÇÖZÜMLER

1. Çözüm: (Bağlamda sözcük anlamı: mecazlı kullanılan eylem · TAB2 Okuma: sözcüğün bağlamdaki anlamını belirleme · kolay) Usta tahtaya vurup sesini dinlemekte ve bekletilmesini istemektedir; "konuşmamak" sözü, tahtanın henüz beklenen sesi verecek kadar kurumadığını, olgunlaşmadığını anlatır.

Cevap: C

2. Çözüm: (Cümlede boş bırakılan yerlere uygun sözcükler · TAB2 Okuma: bağlama uygun sözcük seçme · kolay) Tasarımcı sahneyi doldurmak yerine azla yetindiğine göre nesneler özenle "seçilmiş" olmalıdır; "çünkü" ile verilen gerekçe de hayal gücünün boş bırakılan yeri "tamamladığı"dır. Öteki sözcük çiftlerinde en az bir sözcük cümlenin anlamıyla çelişir.

Cevap: B

3. Çözüm: (Bir açıklamayı zayıflatan bulgu · KB3.3 Eleştirel düşünme: bir savı zayıflatan kanıtı belirleme · zor) Yeni hat yıl ortasında hizmete girmiştir; artışın büyük bölümü ondan önceki aylarda gerçekleşmişse bu artış yeni hatla açıklanamaz. Öteki bulgular (yeni hattın dolu olması, eski hatların ve nüfusun değişmemesi, otomobil kullanımının azalması) artışın yeni hattan kaynaklandığı görüşünü destekler.

Cevap: B

4. Çözüm: (Anlamca en yakın cümle · TAB2 Okuma: bir cümlenin iletisini başka sözlerle tanıma · orta) Cümle, ezberin ancak rakip de aynı bilinen hamleleri oynadığı sürece işe yaradığını söyler; bu, rakip bilinen yoldan ayrıldığında ezberin yetersiz kalacağı anlamına gelir.

Cevap: E

5. Çözüm: (Cümle yorumu: cümleden çıkarılamayan yargı · KB2.10 Çıkarım: cümlenin içerdiği ve içermediği yargıları ayırt etme · orta) Cümlede çevirmenin konuşmanın tamamını değil özünü aktardığı, iyi altyazının fark edilmeyen bir eksiltme olduğu söylenmektedir; niteliğin sözcüğü sözcüğüne bağlılıkla ölçüldüğü yargısı bununla bağdaşmaz.

Cevap: D

6. Çözüm: (Cümleyi paragrafta uygun yere yerleştirme · TAB2 Okuma: cümleler arası neden–sonuç bağını kurma · orta) Verilen cümle "bu nedenle" ile başladığından kendisinden önce bir gerekçe ister. Gerekçe, kelebeğin dışarı çıkarken kozayı delip ipliği koparmasıdır; cümle bu bilgiyi veren V. cümleden sonra gelmeli, ardından kozalardan iplik çekilmesini anlatan VI. cümle sürmelidir.

Cevap: E

7. Çözüm: (Cümle sıralama: onarım sürecinde sondan ikinci cümle · TAB2 Okuma: cümleler arası bağlantıları kullanarak metin oluşturma · zor) Doğru sıra IV–I–V–III–II'dir: Mekanizma kasadan çıkarılır, "çıkarılan mekanizma" sökülür, "sökülen parçalar" yıkanır, "temizlenen parçalar" yerine takılır ve "son olarak" saat izlenir. Sondan ikinci cümle, parçaların yeniden takıldığını anlatan cümledir.

Cevap: C

8. Çözüm: (Anlatım akışını bozan cümle · TAB2 Okuma: paragrafta konu bütünlüğünü denetleme · kolay) Parça ekşi mayanın nasıl oluştuğunu, ne işe yaradığını ve nasıl canlı tutulduğunu anlatmaktadır. Taş fırında pişen ekmeğin kabuğundan söz eden cümle bu konunun dışında kalır; çıkarıldığında "beslendiği sürece" ile "beslenmesi aksatılan" cümleleri doğrudan bağlanır.

Cevap: D

9. Çözüm: (İki metin: onarımda eklenen parçanın görünürlüğü · KB2.7 Karşılaştırma: iki metnin ortak ve ayrılan yönlerini belirleme · zor) Birinci metin yeni parçanın eskisinden ayırt edilmesini açıkça ister; ikinci metin de ilkenin kendisine değil yanlış uygulanmasına karşı çıkar ve yakından bakınca yeni ile eskinin ayırt edilebilmesi gerektiğini söyler. Bütünlük algısını öne çıkaran ikinci metin, tarihsel izi öne çıkaran ise birinci metindir.

Cevap: D

10. Çözüm: (Paragraf tamamlama: nota yazısı ve yorum payı · TAB2 Okuma: önceki ve sonraki cümleyle bağdaşan yargıyı belirleme · orta) Boşluktan sonraki cümle "Bu boşluk bir kusur değil…" diye başladığına göre boşlukta bir aralıktan söz edilmelidir. Besteci ne kadar işaret koyarsa koysun kâğıt ile ses arasında yorumcunun dolduracağı bir pay kaldığı düşüncesi, parçanın başındaki "nota müziğin tarifidir" yargısıyla da örtüşür.

Cevap: E

11. Çözüm: (Yardımcı düşünce: tuz üretiminde yanıtı bulunmayan soru · TAB2 Okuma: metindeki ayrıntıları belirleme · orta) Parçada hasadın yağışlardan önce yapıldığı, suyun yoğunlaştıkça aktarıldığı, yığınların acı suyun süzülmesi için bekletildiği ve tuzlaların su kuşlarının beslenme alanı olduğu belirtilmiş; tuzun nerelerde kullanıldığına ise değinilmemiştir.

Cevap: B

12. Çözüm: (İki metin: uzun mesafe yarışlarında tempo koşucuları · KB2.7 Karşılaştırma: iki metnin ortak ve ayrılan yönlerini belirleme · zor) Birinci metin, tempo koşucuları sayesinde yarışmacıların gücünü sakladığını ve rekorların bu emeğin ürünü olduğunu söyleyerek dereceye katkıyı vurgular. İkinci metin derecenin iyileşebileceğini kabul eder, ancak yarışın belirsizliğinin ve rakiplerin karşılıklı kararlarının kaybolduğunu belirterek yarışın niteliği üzerinde durur.

Cevap: B

13. Çözüm: (Sözel mantık: nöbet çizelgesinde koşullu kesin sonuç · KB3.2 Problem çözme: koşulları birlikte değerlendirerek zorunlu sonucu bulma · orta) Cemre cumadaysa ilk dört güne Bora, Elçin, Aslı ve Doruk yerleşir. Doruk pazartesi olamaz, Aslı ile Doruk art arda gelemez ve Elçin, Aslı'dan önce olmalıdır. Bu koşulları yalnızca Elçin–Aslı–Bora–Doruk ve Elçin–Doruk–Bora–Aslı dizilişleri sağlar; ikisinde de Bora çarşambadadır.

Cevap: D

14. Çözüm: (Sözel mantık: nöbet çizelgesinde olanaksız durum · KB3.3 Eleştirel düşünme: koşullarla çelişen durumu saptama · zor) Doruk yalnızca salı, çarşamba ya da perşembe günü nöbet tutabilir. Aslı çarşamba günü olursa salı ve perşembe Aslı'nın günüyle art arda geldiğinden Doruk'a uygun gün kalmaz. Öteki durumların her biri en az bir geçerli çizelgede gerçekleşir (örneğin Elçin–Aslı–Bora–Doruk–Cemre ve Bora–Cemre–Doruk–Elçin–Aslı).

Cevap: E

15. Çözüm: (Sözel mantık: çizelgeyi tek biçimde belirleyen bilgi · KB3.1 Karar verme: ek bilginin yeterliliğini değerlendirme · zor) Aslı salıdaysa Elçin pazartesidedir; Doruk çarşamba olamayacağından perşembeye, Bora çarşambaya, Cemre cumaya yerleşir ve çizelge tek olur. Öteki bilgilerin her biriyle birden fazla çizelge kurulabilir (sırasıyla dört, üç, üç ve üç çizelge).

Cevap: A

ÇÖZÜMLER

16. Çözüm: (Basamak analizi: rakamların yer değiştirmesiyle oluşan fark · MAB1 Matematiksel muhakeme (sayıyı çözümleyerek koşulları sağlayan değerleri bulma) · zor) Yer değiştirme sayıyı 99 · C − 99 · A kadar artırır; buradan C − A = 4 bulunur. B = A + C en çok 9 olabileceğinden A = 1, C = 5 ya da A = 2, C = 6 olur; sayılar 165 ve 286'dır. En büyük değer 286'dır.

Cevap: B

17. Çözüm: (EKOK: farklı aralıklarla kalkan feribotların yeniden birlikte kalkması · MAB2 Matematiksel problem çözme (EKOK ile modelleme) · orta) Feribotlar EKOK(40, 60, 90) = 360 dakikada, yani 6 saatte bir birlikte kalkar. 07.00'den 6 saat sonra saat 13.00 olur.

Cevap: B

18. Çözüm: (İşlem önceliği: üs, bölme ve çarpma içeren tam sayı işlemi · MAB1 Matematiksel muhakeme (işlem sırasını belirleme) · kolay) Önce üs alınır: $3^2 = 9$ ve parantez 7 − 9 = −2 olur. Bölme ile çarpma soldan sağa yapılır: 18 ÷ 3 = 6, 6 · 2 = 12. Sonuç 24 − 12 − 2 = 10'dur.

Cevap: C

19. Çözüm: (Rasyonel sayılarla işlem: parantez ve çarpma önceliği · MAB1 Matematiksel muhakeme (kesirlerle işlem sırasını uygulama) · kolay) Parantez içi $\frac{1}{3} + \frac{1}{6} = \frac{1}{2}$'dir. Önce çarpma yapılır: $\frac{1}{2} \cdot \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$. Sonuç $\frac{5}{2} - \frac{1}{4} = \frac{9}{4}$ olur.

Cevap: E

20. Çözüm: (Doğru orantılı paylaştırma: sermaye ile sürenin çarpımına göre kâr payı · MAB2 Matematiksel problem çözme (iki değişkene bağlı orantı kurma) · zor) Umut'un parası 12 ay, Yeşim'inki 8 ay, Zerrin'inki 6 ay işte kalmıştır. Çarpımlar 80 · 12 = 960, 90 · 8 = 720 ve 120 · 6 = 720 olduğundan paylar sırasıyla 4, 3 ve 3 ile orantılıdır. Yeşim'in payı 150 000 · $\frac{3}{10}$ = 45 000 TL'dir.

Cevap: A

21. Çözüm: (Şekil, tablo ve grafik okuma: dilimlere ayrılmış bahçede alan oranı · MAB4 Veri ile çalışma ve veriye dayalı karar verme (şekildeki uzunluklardan bölge alanlarını hesaplayıp bütüne oranlama) · orta) Bahçenin alanı 30 · 20 = 600 m^2dir. I numaralı bölümün alanı ($\frac{1}{2}$) · 30 · 10 = 150 m^2, II numaralı bölümün alanı ($\frac{1}{2}$) · 10 · 20 = 100 m^2, III numaralı bölümün alanı ($\frac{1}{2}$) · 20 · 10 = 100 m^2dir. IV numaralı bölümün alanı 600 − 350 = 250 m^2 olduğundan oran $\frac{250}{600} = \frac{5}{12}$'dir; $\frac{7}{12}$ diğer üç bölümün, $\frac{1}{4}$ ise yalnız I numaralı bölümün oranıdır.

Cevap: B

22. Çözüm: (Tablo yorumlama: aynı ağırlıkta iki tarife arasındaki yüzde fark · MAB4 Veri ile çalışma ve veriye dayalı karar verme (tablodan doğru satırı seçip yüzde hesaplama) · kolay) 6 kg'lik gönderi 5–10 kg satırındadır: şehir içi 120 TL, şehirler arası 180 TL. Fark 60 TL'dir ve 60 ÷ 120 = %50 eder.

Cevap: E

23. Çözüm: (Tablo yorumlama: gönderiyi bölerek en düşük toplam ücreti bulma · MAB4 Veri ile çalışma ve veriye dayalı karar verme (seçenekleri karşılaştırıp en uygun kararı verme) · zor) Tek paket 20 kg'yi aşamayacağından en az iki paket gerekir: 20 kg ve 4 kg için 180 + 90 = 270 TL ödenir. Ürünler 20 kg, 2 kg ve 2 kg olarak üç pakete bölünürse 180 + 50 + 50 = 280 TL'ye %10 indirim uygulanır ve 252 TL ödenir. Diğer bölmeler (örneğin 10, 10 ve 4 kg için 297 TL) daha pahalıdır; en düşük ücret 252 TL'dir.

Cevap: A

24. Çözüm: (Grafik yorumlama: giriş–çıkış verilerinden belirli andaki araç sayısı · MAB4 Veri ile çalışma ve veriye dayalı karar verme (birikimli değişimi izleme) · orta) Saat 16.00'ya kadar 70 + 60 + 40 + 50 = 220 araç girmiş, 20 + 35 + 55 + 30 = 140 araç çıkmıştır. Başlangıçtaki 45 araçla birlikte 45 + 220 − 140 = 125 araç bulunur.

Cevap: D

25. Çözüm: (Grafik yorumlama: bir zaman aralığında araç sayısındaki yüzde azalış · MAB4 Veri ile çalışma ve veriye dayalı karar verme (doğru başlangıç değerine göre yüzde değişim bulma) · zor) Saat 12.00'de otoparkta 45 + (70 − 20) + (60 − 35) = 120 araç vardır. 12.00–14.00 arasında 40 araç girip 55 araç çıktığından sayı 15 azalarak 105'e iner. Azalış 15 ÷ 120 = %12,5'tir.

Cevap: C

26. Çözüm: (Şifreleme: basamak değiştirme ve rakam toplamı kuralını tersine çözme · MAB1 Matematiksel muhakeme (kuralı cebirsel ifade edip geriye doğru akıl yürütme) · zor) Numara abc ise şifre 100c + 10b + a + (a + b + c) = 101c + 11b + 2a'dır. 101c + 11b + 2a = 545 eşitliğinde c = 5 olmalıdır (c = 4 için kalan 141 elde edilemez); 11b + 2a = 40 eşitliğini rakamlarla yalnız b = 2, a = 9 sağlar. Numara 925'tir: 529 + 16 = 545.

Cevap: E

27. Çözüm: (Küp boyama: tam iki yüzü boyalı küçük küplerin sayısı · MAB3 Matematiksel temsil (uzamsal durumu zihinde canlandırıp sayma) · orta) Tam iki yüzü boyalı küpler, büyük küpün ayrıtlarında köşeler dışında kalan küplerdir. Her ayrıtta 5 − 2 = 3 böyle küp vardır ve küpün 12 ayrıtı olduğundan sayı 12 · 3 = 36'dır.

Cevap: B

28. Çözüm: (Sayısal akıl yürütme ve mantıksal desenler: önceki iki terime bağlı sayı dizisi · MAB1 Matematiksel muhakeme (ardışık terimler arasındaki ilişkiden kural çıkarma) · kolay) Her terim, bir önceki terim ile ondan önceki terimin 2 katının toplamıdır: 10 = 4 + 2 · 3, 18 = 10 + 2 · 4, 38 = 18 + 2 · 10. Altıncı terim 38 + 2 · 18 = 74 olur. 56 yalnız son iki terimi toplamaktan, 76 son terimi 2 ile çarpmaktan, 94 ise katsayıları yer değiştirmekten (2 · 38 + 18) gelir.

Cevap: C

29. Çözüm: (Şifreleme ve kural temelli problem çözme: kilit şifresinde basamaklar arası kurallar · MAB1 Matematiksel muhakeme (farklı türdeki koşulları sırayla uygulayıp adayları eleme) · orta) Son iki rakamın oluşturduğu sayı 10–24 arasında olmalıdır ve ilk rakamı asal olan uygun şifreler yalnız 5213 (52 = 4 · 13), 7218 (72 = 4 · 18) ve 7619 (76 = 4 · 19)'dur. Bunların rakamları toplamı sırasıyla 11, 18 ve 23 olduğundan yalnız 7218 üçüncü ipucunu da sağlar. 4812 ile 8421'in ilk rakamı asal değildir, 5213'ün rakamları toplamı 3'e bölünmez, 7326'da ise 73 ≠ 4 · 26'dır.

Cevap: C

30. Çözüm: (Mantıksal muhakeme ve sayısal mantık: doğru ve yanlış söyleyenlerin sayılarla ilgili ifadeleri · MAB1 Matematiksel muhakeme (her olası dürüst sayısını sınayıp doğru ifade sayısıyla tutarlı durumu bulma) · zor) Her ifadenin doğruluğu yalnızca dürüst sayısına (d) bağlıdır ve doğru ifadelerin sayısı d'ye eşit olmalıdır. d = 1 iken Alp, Berk ve Ceyda; d = 2 iken Alp, Berk ve Dilan doğru söylemiş olur, yani 3 doğru ifade çıkar ve çelişki oluşur; d = 0 iken Alp, d = 4 iken yalnız Efe, d = 5 iken yalnız Ceyda ile Efe doğru söyler, bunlar da tutmaz. Yalnız d = 3 (2 yalancı) için Alp, Ceyda ve Efe'nin sözleri doğru, Berk ile Dilan'ın sözleri yanlıştır; dürüstler Alp, Ceyda ve Efe'dir.

Cevap: E

ÇÖZÜMLER

31. Çözüm: (Hazarlarda dinî hoşgörü ve ticaret · SBAB3 tarihsel empati; çıkarım · kolay) Yönetici kesim Musevi olmakla birlikte ülkede Müslüman, Hristiyan ve Gök Tanrı inancına bağlı toplulukların yaşadığı belirtilmiştir; dolayısıyla halkın tümünün yöneticilerin dinini benimsediği söylenemez. Ayrı yargıçlar, bir arada bulunan ibadethaneler ve ticaret merkezi olma diğer yargıları destekler.

Cevap: C

32. Çözüm: (Kuruluş Dönemi'nde Rumeli'de iskân ve hoşgörü politikası · SBAB17 tarihsel sorun analizi; amaç belirleme · orta) Yerleştirme (iskân) ile kalıcılık ve Türk nüfusunun artması; hoşgörülü yönetimle halkın bağlılığı ve yeni fetihlerin kolaylaşması amaçlanmıştır. Halkın inancına karışılmadığı için inanç birliği kurma amacından söz edilemez.

Cevap: C

33. Çözüm: (Mısır Seferi'nin sonuçları · SBAB17 tarihsel sorun analizi; çıkarım · orta) Hicaz'ın ve kutsal emanetlerin alınması saygınlığı artırmış, Baharat Yolu'nun limanları ele geçirilmiştir. Ancak Hint ticareti Ümit Burnu yoluyla Portekizlilerin eline geçtiğinden Osmanlı Devleti'nin Hint deniz yolunu denetlediği söylenemez.

Cevap: B

34. Çözüm: (İltizam sisteminin yaygınlaşmasının sonuçları · SBAB4 değişim ve süreklilik; neden-sonuç · orta) Dirlik olarak dağıtılan toprakların vergisi mültezimlere bırakıldıkça dirlik sahibi tımarlı sipahilerin sayısı artmaz, azalır. Peşin ödeme hazineye nakit sağlar; fazla vergi toplanması köylünün yükünü ağırlaştırır ve toprağın terk edilmesine yol açar; vergi toplama hakkını alanlar da taşrada güç kazanır.

Cevap: B

35. Çözüm: (Kanun-i Esasi'de 1909 değişiklikleri · SBAB4 değişim ve süreklilik; karşılaştırma · orta) Hükûmetin Meclise karşı sorumlu olması ve padişahın Meclis üzerindeki yetkilerinin kısılması, Meclisin ağırlığını artırarak parlamenter sisteme geçiş yönünde bir adımdır. Saltanat sürmekte, padişahın yetkileri sınırlanmış ancak sona ermemiştir.

Cevap: D

36. Çözüm: (Millî cemiyetlerin ortak özellikleri · SBAB2 kanıta dayalı sorgulama; çıkarım · kolay) Cemiyetler farklı bölgelerde, kendi bölgelerini savunmak için ayrı ayrı kurulmuş; ancak Sivas Kongresi'nde tek çatı altında birleştirilmiştir. Bu nedenle kuruluşlarından itibaren tek merkezden yönetildikleri söylenemez.

Cevap: A

37. Çözüm: (I. TBMM'nin yapısı ve yönetim anlayışı · SBAB2 kanıta dayalı sorgulama; öncül analizi · zor) Yasama, yürütme ve yargının Meclis'te toplanması güçler birliğini; hükûmet üyelerinin Meclis içinden tek tek seçilmesi ve Meclis başkanının hükûmete de başkanlık etmesi meclis hükûmeti sistemini gösterir. Yürütme Meclisten bağımsız değildir.

Cevap: C

38. Çözüm: (Hatay'ın ana vatana katılma süreci · SBAB1 kronolojik düşünme; çıkarım · orta) Hatay, Millî Mücadele yıllarında Suriye sınırları içinde bırakılmış; sorun 1936'dan sonra Milletler Cemiyetine taşınarak diplomatik yoldan, önce bağımsızlık sonra katılma kararıyla 1939'da çözülmüştür.

Cevap: E

39. Çözüm: (Musul sorunu ve 1926 Ankara Antlaşması · SBAB17 tarihsel sorun analizi; yorumlama · zor) Cemiyette İngiltere'nin etkin olduğu, Türkiye'nin ise üye bile olmadığı belirtilmiş; karar da İngiltere'nin mandası altındaki Irak lehine çıkmıştır. Bu nedenle örgütün iki tarafa eşit uzaklıkta durduğu söylenemez. Diğer

yargılar metindeki bilgilerle doğrudan desteklenmektedir.

Cevap: E

40. Çözüm: (Kıbrıs sorununun gelişimi · SBAB1 kronolojik düşünme; öncül analizi · zor) Müdahale garantörlük hakkına dayanmıştır; 1975'te kurulan devletin, ileride kurulacak federal bir devletin kanadı olarak tasarlanması federasyon çözümüne açık olunduğunu gösterir. 1963'ten sonraki saldırılar ve 1974 darbesi, 1960 düzeninin kalıcı bir barış sağlayamadığını ortaya koyar.

Cevap: B

ÇÖZÜMLER

41. Çözüm: (Dış ticaret: ihracatın ürün bileşimindeki değişim (pay–tutar ayrımı) · SBAB11 tablo yorumlama; KB3.3 eleştirel düşünme · zor) En büyük pay 1. dönemde tarım ürünlerinin (%60), 2. dönemde sanayi ürünlerinindir (%90). Tarım geliri 4 milyarın %60'ı olan 2,4 milyar dolardan 200 milyarın %7'si olan 14 milyar dolara çıkmıştır; payın düşmesi gelirin gerilediği anlamına gelmez. Madencilik geliri 2. dönemde 200 milyarın %3'ü olan 6 milyar dolardır ve 1. dönemin toplamı olan 4 milyar doları aşar.

Cevap: C

42. Çözüm: (Yerel rüzgârlar: Doğu Karadeniz'de fön rüzgârının etkileri · SBAB8 coğrafi sorgulama; KB2.10 çıkarım · orta) Dağı aşıp alçalan hava sıkışarak ısınır; bu fön rüzgârıdır. Isınan havanın nem taşıma kapasitesi arttığından bağıl nem yükselmez, düşer. Sıcak ve kuru hava yörede yamaçlardaki karların erimesini, çığ tehlikesini, buharlaşmayı ve yangın riskini artırır.

Cevap: E

43. Çözüm: (Yağışın dağılışı: dağlarla çevrili çukur alanlarda yağış azlığı · harita okuma · orta) I numaralı Iğdır, çevresi yüksek dağlarla kuşatılmış çukur bir ovadadır; nemli hava kütleleri buraya ulaşamadığından Türkiye'nin en az yağış alan yerlerindendir. Rize, Zonguldak, Muğla ve Antalya bol yağış alır.

Cevap: A

44. Çözüm: (Enerji: kurak ve yağışlı yılda elektrik üretiminin kaynaklara dağılımı (tablo) · SBAB11 tablo yorumlama; KB3.3 eleştirel düşünme · zor) Toplam üretim aynı, rüzgâr ve güneşin payı da iki yılda %14 olduğundan bu kaynaklardan üretilen elektrik miktarı değişmemiştir. Yenilenebilir kaynakların payı yağışlı yılda 30 + 14 + 4 = %48, kurak yılda 17 + 14 + 4 = %35'tir. Hidroelektrikteki 13 puanlık azalmanın 12 puanı doğal gazla, 1 puanı kömürle karşılanmış; ithal doğal gazın payı arttığı için dışa bağımlılık da artmıştır.

Cevap: D

45. Çözüm: (Ormancılık: Akdeniz ikliminde orman yangını riski · harita okuma · orta) IV numaralı Muğla'da yazlar sıcak ve kurak geçer, ormanlar kolay tutuşan kızılçamlardan oluşur; bu nedenle yangın riski çok yüksektir. Rize ve Artvin her mevsim yağışlıdır; Kars ve Yozgat'ta orman örtüsü azdır.

Cevap: D

46. Çözüm: (Hayvancılık: hayvan başına verimi artırmaya yönelik önlemler · KB3.3 eleştirel düşünme; SBAB8 coğrafi sorgulama · kolay) Hayvan başına verim; ırkın, beslenmenin ve bakım koşullarının iyileştirilmesiyle artar. Hayvan sayısının artırılması toplam üretimi artırabilir, ancak hayvan başına verimi yükseltmez; aksine zaten aşırı otlatılan meralar üzerindeki baskıyı büyütür.

Cevap: B

47. Çözüm: (Göllerde su özelliği: gideğenin tatlı–tuzlu su ayrımına etkisi · KB2.7 karşılaştırma; SBAB8 coğrafi sorgulama · kolay) Sularını dışarı boşaltan (gideğeni olan) göllerde erimiş tuzlar da göl dışına taşındığı için su tatlı kalır. Kapalı havzadaki göllerde su yalnızca buharlaşmayla eksilir, tuzlar gölde birikir ve su tuzlanır.

Cevap: D

48. Çözüm: (Bitki örtüsü: İç Anadolu'da insan etkisiyle oluşan (antropojen) bozkır · SBAB8 coğrafi sorgulama; KB3.3 eleştirel düşünme · zor) Aynı toprak ve yağış koşullarında, korunan alanlarda ağaçların varlığını sürdürmesi ve kendiliğinden yetişmesi, iklimin ağaç yetişmesine elverişli olduğunu gösterir. Açık arazide ağaç bulunmaması kesim ve otlatmanın sonucudur; ormanın tahribiyle oluşan bu bozkıra antropojen bozkır denir.

Cevap: A

ÇÖZÜMLER

49. Çözüm: (Kavram karikatürü · Kullanılan materyalin öğretimsel amacını belirleme · orta) Bilimsel bir olaya ilişkin, biri bilimsel olarak doğru ötekiler yaygın yanılgıları yansıtan görüşlerin çizgi karakterlerce dile getirildiği materyal kavram karikatürüdür. Temel amacı, öğrencilerin ön bilgilerini ve kavram yanılgılarını ortaya çıkarıp tartışmaya açmaktır.

Cevap: A

50. Çözüm: (Buluş yoluyla öğretim stratejisi · Örnek olayı öğretim stratejisiyle ilişkilendirme · kolay) Öğretmen kuralı vermemiş; örnekleri sunup yönlendirici sorularla öğrencilerin ilkeye kendilerinin ulaşmasını sağlamıştır. Örnekten kurala giden, öğretmen rehberliğindeki bu süreç buluş yoluyla öğretimdir; denence kurup bağımsız veri toplama süreci olmadığı için araştırma-inceleme değildir.

Cevap: E

51. Çözüm: (5E öğrenme modelinde aşamaların sırası · Ders akışını modelin aşamalarına göre çözümleme · zor) 5E modelinde sıra girme, keşfetme, açıklama, derinleştirme ve değerlendirmedir. Öğrenciler önce kendi deneyimleriyle keşfeder, bilimsel açıklama bunun ardından yapılır. Bu derste tanım ve açıklama deneyden önce verilmiş, deney yalnızca anlatılanı doğrulamaya indirgenmiştir. Ön bilgiler fotoğrafla harekete geçirilmiş, bilgi tren raylarına uygulatılmış ve çıkış kartıyla değerlendirme yapılmıştır.

Cevap: A

52. Çözüm: (Sınıf yönetimi modelleri: önlemsel model · Öğretmen davranışını sınıf yönetimi modeliyle ilişkilendirme · kolay) İstenmeyen davranış ortaya çıkmadan önce planlama, kural ve ortam düzenlemeleriyle sorunların oluşmasını engellemeye çalışmak önlemsel modelin özelliğidir. Tepkisel model, davranış ortaya çıktıktan sonra ödül–ceza ile müdahaleye dayanır.

Cevap: A

53. Çözüm: (Gordon'un etkili öğretmenlik eğitiminde ben dili · Duruma uygun iletişim ifadesini seçme · kolay) Ben dili; davranışı yargılamadan tanımlamayı, davranışın öğretmen üzerindeki somut etkisini ve öğretmenin duygusunu içerir. Öteki ifadeler genelleme, tehdit, etiketleme ya da emir içeren sen dili örnekleridir.

Cevap: D

54. Çözüm: (Dreikurs: mantıksal sonuç ile ceza ayrımı · Öğretmen tepkilerini mantıksal sonuç ölçütlerine göre değerlendirme · orta) Mantıksal sonuç, davranışla doğrudan ilişkili, öğrenciyi küçük düşürmeyen ve davranışın sorumluluğunu ona üstlendiren bir düzenlemedir; dökülen toprağı temizlemek böyledir. Teneffüsten yoksun bırakma, not düşürme ve yazı yazdırma davranışla ilgisi olmayan cezalardır; olayı görmezden gelmek ise öğrenciye sorumluluk kazandırmaz.

Cevap: A

55. Çözüm: (Gelişimde kritik dönem · Gözlemi gelişimin temel kavramlarıyla açıklama · orta) Bir gelişim alanında çevresel uyarıcıların en etkili olduğu, bu uyarıcılar alınmadığında ilgili becerinin sonradan kazanılmasının güçleştiği zaman dilimi kritik dönemdir. Dil için gerekli işitsel uyarıcıyı ilk yıllarda alamayan çocukların, sonradan yoğun destek alsalar da geride kalması bu kavramla açıklanır.

Cevap: A

56. Çözüm: (Piaget: dışa bağımlı ve özerk ahlak · Öğrenci yargılarını ahlak gelişimi dönemleriyle eşleştirme · kolay) Davranışı niyete bakmadan, ortaya çıkan zararın büyüklüğüne göre yargılamak dışa bağımlı ahlak döneminin; niyeti ve koşulları hesaba katmak özerk ahlak döneminin özelliğidir. Gelenek öncesi ve gelenek sonrası ise Piaget'nin değil Kohlberg'in sınıflamasına aittir.

Cevap: B

57. Çözüm: (Piaget: işlem öncesi dönemde odaklanma ve korunum · Çocuğun yanıtından bilişsel özelliği çıkarma · orta) Mert yalnız uzunluğa bakıp şeridin inceldiğini hesaba katmadığı için miktarın değişmediğini kavrayamamaktadır. İşlem öncesi dönemde korunumun kazanılamamasının temel nedeni, dikkatin nesnenin tek bir boyutuna odaklanmasıdır.

Cevap: E

58. Çözüm: (Gilligan: bakım etiği ve adalet etiği · Gerekçeleri ahlaki yönelimlere göre ayırt etme · orta) Gilligan'a göre ahlaki yargılar yalnız hak ve hakkaniyete dayalı adalet yönelimiyle değil, ilişkileri koruma ve başkasının ihtiyacına duyarlı olma temelindeki bakım yönelimiyle de verilir. Alp ilişkiyi ve arkadaşının ihtiyacını öne aldığı için bakım etiğini, Öykü eşit sorumluluk ve hakkaniyeti öne aldığı için adalet etiğini yansıtır.

Cevap: C

59. Çözüm: (II. Meşrutiyet Dönemi eğitim görüşleri: Tuba Ağacı Nazariyesi · Bir eğitim görüşünden uygulama önceliğini çıkarma · orta) Kökleri yukarıda olan ağaç benzetmesi, eğitimi besleyen kaynağın üst kademe olduğunu anlatır. Emrullah Efendi'ye göre yenileşme yükseköğretimden başlatılmalı; burada yetişen bilim insanları ve öğretmenler alt kademeleri de düzeltecektir. İlköğretimden başlanmasını savunan görüş ise bu nazariyenin karşıtıdır.

Cevap: D

60. Çözüm: (Toplumsal hareketlilik: dikey ve yatay · Örnek olaydaki değişimi toplumsal hareketlilik türüyle eşleştirme · kolay) Yusuf eğitim yoluyla ailesinin bulunduğu toplumsal konumdan daha üst bir konuma geçmiştir; bu dikey hareketliliktir. Hatice'nin konumu değişmeden yalnız görev yeri değiştiği için yaşadığı değişim yatay hareketliliktir.

Cevap: A

61. Çözüm: (Eğitimde fırsat ve imkân eşitliği · Uygulamaların dayandığı toplumsal amacı belirleme · kolay) Taşıma, yemek, burs ve yatılılık gibi destekler, yerleşim yeri ve gelir farkından doğan dezavantajları gidererek her çocuğun eğitimden yararlanabilmesini amaçlar; bu, fırsat ve imkân eşitliğini sağlamaya yöneliktir.

Cevap: C

62. Çözüm: (Gestalt kuramı: içgörü yoluyla öğrenme · Problem çözme biçimini öğrenme türüyle açıklama · kolay) Problemin ögeleri arasındaki ilişkinin birden kavranması, çözümün ani ve eksiksiz biçimde ortaya çıkması ve benzer durumlara kolayca aktarılması içgörü yoluyla öğrenmenin özellikleridir. Deneme yanılmada ise doğru tepki, yanlışlar azar azar elenerek aşamalı biçimde bulunur.

Cevap: D

63. Çözüm: (Yapılandırmacı öğrenme ortamı · Öğrenme yaklaşımıyla bağdaşmayan öğretmen davranışını belirleme · orta) Barış Bey ön bilgileri açığa çıkaran, deneyerek ve tartışarak bilginin öğrenci tarafından oluşturulmasını sağlayan yapılandırmacı bir yol izlemektedir. Hazır açıklamanın yazdırılıp ezberletilmesi bilgiyi aktarılan bir ürün olarak görür ve bu yaklaşımla bağdaşmaz.

Cevap: A

64. Çözüm: (Çeldirici analizi · Tablodaki seçenek dağılımından maddenin işleyişini yorumlama · zor) Hiçbir öğrencinin işaretlemediği bir seçenek çeldirici olarak işlememektedir. İyi bir çeldirici alt grubu daha çok çekmelidir; üst gruptan 10, alt gruptan 4 öğrencinin işaretlediği çeldirici ters yönde çalışmaktadır. Ayırıcılık gücü indeksi $(14 - 9)/30 \approx 0{,}17$ olduğundan üçüncü yargı yanlıştır.

Cevap: C

65. Çözüm: (Ölçek türleri: sınıflama, sıralama, eşit aralıklı, eşit oranlı · Tablodaki değişkenleri ölçek düzeyine göre yorumlama · zor) Forma nu-

marası yalnızca adlandırma işlevi gören sınıflama ölçeğindedir; büyüklük bildirmez. Bitiş sırası sıralama ölçeğindedir; sıra bildirir ama aralıkların eşitliğini göstermez. Santigrat sıcaklık eşit aralıklı ölçektedir ve sıfırı gerçek yokluk anlamına gelmediğinden oran yorumu yapılamaz; atlama mesafesi ise gerçek sıfırı olan eşit oranlı ölçektedir.

Cevap: C

66. Çözüm: (Rehberlik hizmetleri: müşavirlik, izleme, sevk · Psikolojik danışman çalışmalarını rehberlik hizmet türleriyle eşleştirme · zor) Öğrenciye dolaylı yardım amacıyla öğretmen ya da veliye uzman görüşü sunulması müşavirlik (konsültasyon); hizmet alan ya da mezun olan öğrencilerin sonraki durumlarının araştırılması izleme; öğrencinin daha uygun yardım alabileceği kişi ya da kuruma yönlendirilmesi sevk hizmetidir.

Cevap: E

67. Çözüm: (Rehberliğin işlevleri: önleyici rehberlik · Rehberlik çalışmasının işlevini belirleme · orta) Sorun ortaya çıkmadan önce, risk taşıyan bütün öğrencilere yönelik olarak yapılan çalışmalar önleyici rehberlik kapsamındadır. İyileştirici işlev ortaya çıkmış sorunun giderilmesine; yöneltici işlev öğrencinin uygun program ya da mesleğe yönelmesine ilişkindir.

Cevap: A

68. Çözüm: (Program ögeleri arasındaki tutarlılık: hedef ve sınama durumları · Programdaki sorunun kaynağını çözümleme · zor) İçerik ve eğitim durumları hedefle uyumludur; ancak sınama durumları hedefin gerektirdiği üst düzey davranışı değil bilgi düzeyini yoklamaktadır. Hedef ile sınama durumları arasındaki bu tutarsızlık öğrencilerin çalışma biçimini de sınavın ölçtüğü yöne kaydırmıştır.

Cevap: B

69. Çözüm: (Hedef ifadelerinde bulunması gereken özellikler · Hedef ifadelerini yazım ilkelerine göre değerlendirme · orta) Hedef, öğrenciye kazandırılacak tek bir öğrenme ürününü öğrenci davranışı olarak belirtmelidir. Birinci ifade iki ayrı öğrenme ürününü birlikte verdiği için binişiktir; üçüncü ifade öğrencinin kazanacağı özelliği değil öğretmenin yapacağı işi anlatır. Yalnız ikinci ifade ilkelere uygundur.

Cevap: A

70. Çözüm: (Taba'nın tümevarımsal program geliştirme modeli · Program geliştirme sürecini modelle ilişkilendirme · orta) Taba modelinde program, öğretmenlerce hazırlanıp denenen ünitelerden genel tasarıma doğru, yani tümevarım yoluyla geliştirilir. Tyler modeli ise genel hedeflerden yola çıkan tümdengelimci bir modeldir.

Cevap: B

71. Çözüm: (TYMM'de bilgi, beceri, eğilim ve değerlerin bütünlüğü · Öğretmen görüşlerini modelin temel anlayışına göre değerlendirme · zor) Model beceri temellidir; ancak öğrenme çıktıları beceri ile içeriğin birleşimi olarak yazılır, dolayısıyla içerik dışlanmaz. Süreç bileşenleri becerinin adımlarını gösterir ve beceri, içerik üzerinde bu adımlarla çalışılır. Model bütüncül bir yaklaşımla bilgi, beceri, eğilim ve değerleri bütünleştirir. Bu nedenle ikinci ve üçüncü görüş modelle tutarlıdır.

Cevap: D

72. Çözüm: (Dale'in Yaşantı Konisi · Öğretim uygulamalarını soyutluk–somutluk düzeyine göre sıralama · zor) Konide en soyut yaşantı sözel sembollerdir (anlatım); ardından hareketli resimler (video), geziler ve dramatizasyon gelir. Öğrencinin rol alarak katıldığı dramatizasyon, yalnız gözlemci olduğu geziden daha somut bir yaşantıdır; sıralama 6/B, 6/D, 6/A, 6/C olur.

Cevap: E

ÇÖZÜMLER

73. Çözüm: (1739: süreklilik ilkesi · İlke–örnek olay ilişkilendirme (KB2.4 çözümleme) · kolay · 1739 s. Kanun m. 9) Süreklilik ilkesine göre fertlerin genel ve mesleki eğitimlerinin hayat boyunca devam etmesi esastır; hayata ve iş alanlarına uyumlarına yardımcı olmak üzere yetişkinlerin sürekli eğitimini sağlamak için gerekli tedbirleri almak da bir eğitim görevidir.

Cevap: A

74. Çözüm: (1739: ferdin ve toplumun ihtiyaçları ilkesi · İlke–uygulama ilişkilendirme (KB2.4 çözümleme) · orta · 1739 s. Kanun m. 5) Ferdin ve toplumun ihtiyaçları ilkesine göre millî eğitim hizmeti, Türk vatandaşlarının istek ve kabiliyetleri ile Türk toplumunun ihtiyaçlarına göre düzenlenir. Parasız yatılılık fırsat ve imkân eşitliği, hayat boyu eğitim süreklilik, bireyin bir programa yöneltilmesi yöneltme, standartların önceden belirlenmesi ise planlılık ilkesiyle ilgilidir.

Cevap: E

75. Çözüm: (7528: kariyer basamaklarında disiplin cezasının başvuruya etkisi · Hükmü örnek olaya uygulama (KB2.10 çıkarım) · orta · 7528 s. Kanun m. 20) Uzman öğretmen unvanı için öğretmenlikte en az on yıl hizmet, kademe ilerlemesinin durdurulması cezası bulunmaması ve öngörülen eğitimin tamamlanması gerekir. Kademe ilerlemesinin durdurulması cezası almış olanlar, cezaları özlük dosyasından silindikten sonra başvuruda bulunabilir.

Cevap: B

76. Çözüm: (7528: öğretmenlere özgü disiplin fiilleri ve cezaları · Fiil–yaptırım eşleştirme (KB2.7 karşılaştırma) · zor · 7528 s. Kanun m. 24) Kanun'a göre öğrencilere ve eğitim süreçlerine ilişkin ses veya görüntüleri ilgili mevzuatında belirlenmiş usuller dışında paylaşanlara kınama; ilgili mevzuatı gereği yapılanlar dışında öğrencilere menfaat karşılığında özel ders verenlere aylıktan kesme cezası verilir.

Cevap: D

77. Çözüm: (7528: mazerete bağlı yer değiştirmelerin zamanı · Öncül analizi (KB2.10 çıkarım) · zor · 7528 s. Kanun m. 18) Kanun'a göre öğretmenlerin sağlık ve can güvenliği mazeretlerine bağlı yer değiştirmeleri yıl içinde yer değiştirme takvimine tabi olmaksızın yapılır. Aile birliği gibi diğer mazeretlere bağlı yer değiştirmeler ise yarıyıl ve/veya yaz tatilinde yapılır.

Cevap: D

78. Çözüm: (Anayasa: temel hak ve hürriyetlerin sınırlanmasında ölçütler · Öncül analizi (KB2.4 çözümleme) · orta · T.C. Anayasası m. 13) Temel hak ve hürriyetler yalnızca Anayasa'nın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir; sınırlama ölçülülük ilkesine aykırı olamaz. Örnekte sınırlama kanunla yapılmış ve Anayasa'daki bir sebebe dayandırılmıştır; ancak sebebin gerektirdiğinden ağır olduğu için yalnız ölçülülük ilkesine aykırıdır.

Cevap: C

79. Çözüm: (Anayasa: sosyal güvenlik bakımından özel olarak korunacaklar ve gerekli tesislerin kurulması · Öncül analizi (KB2.14 yorumlama) · orta · T.C. Anayasası m. 61) Anayasa'ya göre Devlet, korunmaya muhtaç çocukların topluma kazandırılması için her türlü tedbiri alır; yaşlılar Devletçe korunur ve yaşlılara Devlet yardımı ile sağlanacak diğer haklar ve kolaylıklar kanunla düzenlenir. Devlet bu amaçlarla gerekli teşkilat ve tesisleri kurar veya kurdurur; dolayısıyla tesisleri yalnız Devletin kurabileceği yargısı yanlıştır.

Cevap: C

80. Çözüm: (Anayasa: olağanüstü hâlde dahi dokunulamayacak haklar · Öncül analizi (KB3.3 eleştirel düşünme) · zor · T.C. Anayasası m. 15) Anayasa'ya göre olağanüstü hâllerde temel hak ve hürriyetlerin kullanılması, durumun gerektirdiği ölçüde kısmen veya tamamen durdurulabilir. Ancak bu durumlarda da kimse din, vicdan, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz; suç ve cezalar geçmişe yürütülemez. Toplantıların durumun gerektirdiği ölçüde ertelenmesi ise mümkündür.

Cevap: D